

133.

Handwritten scribble

კაჭრული ჭკუა

(ხალხური)

Handwritten numbers 447

აკაკისა

წიგნსაცავი

თბილისი

სტამბა ა. ქუთათელაძისა, ნიკ. ქ., № 21.

1903

Дозволено цензурою, ^гТифлисъ, 8-го Ноябрь
1902 года.

ვ ა ზ რ უ ლ ი ჭ ა კ უ ე .

—

ბედმა მისცა ერთ ვაჟარს
ისეთი კარგი ცოლი,
რომ სხვა აღარ ყოფილა
მისი ცალი და ტოლი:

—

თვალ-ტანადი, ლამაზი,
ქმარ-შვილის მოყვარული.
როგორც დიასახლისმა
ოჯახს ჩაუდგა სული.

—

სიხარბით შენატროდა
მის ქმარს მთელი ქვეყანა:
„ქალი უნდა ოჯახში
სწორედო, ამისთანა!“

ქმარსაც, ამის გამგონეს,
თავი მოჰქონდა დიდად;
ცოლი ეგულებოდა
ცხოვრების გზად და ხიდად.

აფასებდა, ეტრფოდა,
ია და ვარდს უფენდა,
დათათლული სიტყვებით
ცოცხლად სულში იძვრენდა.

ამბობდა: ერთ რამედ ღირს
ამის „ყაირათიო“
და მეც ამისთვის უნდა
დღე და ღამე ვათიო,

რომ ჩავაცვა-დავხურო,
„კლოკში გამოვახვიო“,
კარგაც ვასვა-ვაჭამო...
სულ „თალიში ხახვიო“.

ამას კი ვენაცვალე,
არ ერგება განაო?
ოჯახში შემოვიდა,
„ფეხიც მომიტანაო“!

—

ერთი სიტყვით, ვაჭარი
აღარ ზოგავს არაფერს,
სიმაართლით „თვალს უყენებს
შინ მოყვარეს, გარედ მტერს“.

—

ყველგან, როგორც ობობას,
ქსელები აქვს გაბმული;
ხალხს ბუზებივით იჭერს
და არ უძღვება გული.

—

სადაც კი ხელს მიაწვდენს,
ყველგან ეპოტინება
და ქვეყანა რომ სტირის,
არ ესმის!.. ეცინება!..

—

მაგრამ ეს ცრუ სოფელი
დიდხანს ვის შერჩენია?
ტკბილად ვერვინ მოიმკის,
რაც კი ღვთის საწყენია.

ამ ჩვენ დიდ ვაჟბატონსაც
გადაუბრუნდა ფეხი
და კინალამ დაატყდა
თავზე რისხვა და მებხი.

ერთხელ ველარ აიღო
„პრავიანტის იჯარა“,
ანგარიშში მოსტყუვდა,
ეწყინა და იჯავრა.

სთქვა: ეს რა მომივიდა?
აფსუს რუსის ფულგებო!..
სხვას ამ გვარ სახეიროს,
რალას შევიგულგებო?

კოლმა უთხრა: „ნუ ჯავრობ,
ღმერთი მოწყალეა!
ვენაცვალე, ჯერ ჩვენთვის
არ-რა დაუკლიაო.

მე წავალ, აღთქმაცა მაქვს,
მოვილოცავ თელეთსო;
თუ ღმერთს უნდა, ჩაგიგდებს,
ხელში ზღვა და ხმელეთსო“.

ქმარს იამა ეს რჩევა,
სევდა გადაეყარა.
კოლმა-კი ფეხშიშველამ
თელეთი მოიარა.

თუმც-კი ეს სალოცავი
იაფად არ დაუჯდა:
სასიკვდილო ანთება
შიგ გულ-ბოყვში გაუჯდა.

ღ უძახეს ექიმებს,
მაგრამ, მისთანა თქვენს მტერს!..
მოსარჩენს... სასიკეთოს
ვერ ატყობენ ვერაფერს.

— დალონდა ამბარცუმა:
— ეს რა მემართებაო,
რომ წყეული ანთება
მეც არ მემართებაო!..

— ეს მოკვდეს და მე დავრჩე,
რა სამართალიაო?
ვინ სთქვა: „კაცის მორჩენა
ექიმს შეუძლიაო?“

— ტყვილად ტყავი გამაძვრეს,
სნეულს-კი ვერ არგესო
და მით ღვთისა და კაცის
ნდობა დამიკარგესო.

რათ არ მითხრეს: „მორჩენა
რომ არ შეიძლება?“
ახლა ვინღა ვიტყვით:
ცოლი, თუ შეძლებაო?

ორ ცეცხლ-შუა საბრალთა
უნუგეშოდ იწვოდა;
თავს ქვა და ლოდს ახლიდა,
რა ექნა, არ იცოდა.

ამ დროს გაჩნდა ტერტერა,
უთხრა: რასა სწუხარო?
ღმერთს ბევრი შეუძლია,
უიმედოთ ნუ ხარო!

კარგი ცხენი რომა გყავს
„ვალში აღებულიო“,
გაჭყიდე და რაც მოგცენ,
ღმერთს შესწირე ფულიო.

დაეთანხმა ამბარცუმ,
აღთქმა დაუდვა უფალს
და მართლაც მომაკვდავი
გამობრუნდა... ახელს თვალს.

—
მორჩა... ფეხზე წამოდგა,
რომ არავის ეგონა.
მაგრამ ქმარი ახლა-კი
სხვა ჯაერმა დააღონა.

—
ფიქრობს: ეს რა მივქარე!—
რად დავკარგე ცხენიო?
თურმე თავის-თავადაც
გადივლიდა სენიო.

—
ტერტერამ შემაცდინა,
ქკუა დამიბნიაო.
ღმერთს ხომ მარხვა და ლოცვა
ყველას ურჩევნიაო?

და მაშ ცხენი რათ უნდა?
ჩემთვისვე ვიგულებო,
ღმერთს-კი ლოცვას შევესწირავ,
თანაც ვიმარხულებო.

ეს რომ გულში გაივლო,
საქმე ისევ წაუხდა:
ხელ-მეორედ საშიშრად
ცოლი ავად გაუხდა.

მაშინ-კი სთქვა: გარისხდა,
ღმერთი, ვენაცვალეო,
ნუ მომკითხავს და აღთქმას
ავუსრულებ მაღეო!!.

გავყიდი, ფულად ვაქციე
იმ ჩემ ბედაურსაო
და ღმერთს-კი არ დავაკლებ
მე არც ერთ შაურსაო.

გამოიყვანა ცხენი,
თუმც ბევრი კი იტირა,
და მასთან ერთად კატაც
ცალ ხელში დაიჭირა.

გავიდა მოედანზე,
შეუდგა ღვთის სამსახურს...
მაგრამ აქაც „არა სწვავს
არც მწვადსა და არც შამფურს“.

რომ ჰკითხეს ცხენის ფასი,
დაათასა შაურად,
თან-კი ერთი პირობაც
დაუდვა უცნაურად:

— რადგან ცალკე არ ვყიდი
უკატოდ ბედაურსო,
კატაც იმან იყიდოს,
ვისაც ეს ცხენი ჰსურსო!

უპასუხეს: მაშ კარგი,
კატას რას სდებ ფასსაო?
— არც მეტსა და არც ნაკლებს,
მანეთს ორჯერ ასსაო.

— კაცო, ეი, რას ამბობ?
შეშლილი ხარ, მგონიო:
კატის მაგდენის ფასის
ვინ არის გამგონიო?

— შაურად რომ ცხენს ჰყიდდნენ
განა კი გინახავთო?
თუ ეს ერთი კი მოგწონსთ,
მეორეს რად მძრახავთო?

კატა თუ გეძვირებათ,
ცხენი იათიაო,
„ბარი-ბარში“ გამოდის,—
ჩემი ქეიფიაო.

გაეცინათ მყიდველებს:
—რა კაცი ყოფილაო?!.
თავის ნათქვამი არის,
ჩვენ-კი გაგვაწბილაო.

სულ ერთია, ეს ცხენიც
ოცად განა არ ღირსო?
მოდო, კატაც ვიყიდოთ,
ნუ გავუტეხთ ჩვენც პირსო.

ზედ ნადებ კატის ფასად
მისცეს ოცი თუმანი
და ვაქარს აუსრულოს
განზრახვა და „გუმანი“.

კატის ფასი თავისსა
სასარგებლოდ გადასდვა
და ცხენში რაც აიღო,
ის-კი უფალს მიაართვა.

ამ გვარად მან ვითომდა
პირობა აასრულა
და ისიც გაამართლა,
რაც ხალხში სიტყვა თქმულა:

„ნიჭით და მოხერხებით
განთქმულია ბერძენი,
ურიაც ნაქებია,
როგორც მხნე და შემძენი.“

მაგრამ სულ სხვა გვარია
სომხის ხერხი და ჭკუა:
დახეთ, გაქირვების დროს
ღმერთიც კი მოატყუა!

აკაკი
